

Po neklidných letech se bezpečnostní situace v Gruzii uklidnila a tato země pod Kavkazem vřele otevírá náruč turistům. Na svazích mezi Velkým a Malým Kavkazem se nachází země gruzínsky zvaná Sakartvelo. Nevelká rozlohou, ale velká svojí krásou a svým duchem. Země spjatá s bohatou historií a protkaná svéráznými tradicemi.

[text & foto: Pavel Svoboda, www.photo-svoboda.cz]

gruzie

ráj pod kavkazem

Ani těžké doby nedokázaly nalomit velké a otevřené srdce Gruzínců. Právě zdejší obyvatelé dělají tuto pětimilionovou zakavkazskou zemi natolik jedinečnou. Zatímco v hlavním městě Tbilisi již lidé vyhlížejí proevropským směrem, zbytek země se snaží vykročit z chaotických dob po rozpadu Sovětského svazu a je pronásledován následky občanské války v devadesátých letech.

[od vinic k horám]

Vízum do Gruzie není třeba, již brzy po příletu opouštíme ruch hlavního města. Projíždíme rozpálenou Kachetii, krajem vína. Nápoj bohů se zde vyrábí již tisíce let a vinařství v Gruzii zažívá zaslouženou renesanci.

Při velkých rodinných oslavách a svátcích zde teče víno proudem. Naše maršrutka (stará dodávka veřejné dopravy) zastavuje na konečné a po krátkém smlouvání se již kodrcáme starým džípem po horské cestě do kraje velmi odlehlého – Tušetie. Jeden z nejzapadlejších horských regionů na severovýchodě Gruzie, kde hraničí s ruskou Čečnou a Dagestánem, leží z pohledu Gruzie až za hlavním kavkazským hřebenem. Jediná přístupová cesta vedoucí přes třítisícové sedlo Abano je v zimě kvůli sněhu nesjízdná. Ale i ve vrcholném létě je tato cesta adrenalinovým zážitkem. Ze „střediskové“ vesničky Omalo pak vyrazíme na týdenní trek směrem do liduprázdného kraje Chevsuretie s hlavní opevněnou osadou Šatili, kde žije okolo 20 rodin.

Tušetie, to jsou nekonečné zelené hřeben, rozkvetlé louky a charismatické poloopuštěné „středověké“ vesnice s pastevcí. A také velké placky domácího chleba a hroudy

sýru. Na vojenské stanici zapisují do tlusté knihy naše jména i čísla pasů. Povolení pro vstup do pohraniční oblasti s Ruskem nám vydávají na počkání a zcela zdarma! Žádné zbytečné překážky turistům, minimum nutné byrokracie. Gruzínští vojáci a pohraničníci jsou milým překvapením celé naší cesty. Přes jezírka Roška přicházíme až pod bájnou sopku Kazbek. Na vrcholu tohoto pětitisícového stratovulkánu byl dle pověstí přikován Prométheus. Jelikož je město Kazbegi lehce dostupné po asfaltové silnici vedoucí z hlavního města až do Ruské federace, o turisty je zde již postaráno. U nádraží čekají bábušky v šátcích nabízející ubytování. Rádi si pronájem skromného pokojíku v chudých poměrech Gruzie přivydělají. Přichází prostor pro pověstnou gruzínskou pohostinnost. Stoly se pod nápojem jídla prohýbají, až je člověku trapno, že nedokáže sníst ani polovinu.

[host přichází od boha]

V létě dokáže být v Tbilisi pořádné horko. Dokupujeme zásoby na velkém bazaru a pomocí metra, která vypadá na chlup stejně jako to v Praze, a posléze nočním vlakem vyrážíme směrem do mysteriózního kraje – Svanetie. Letní slunce silně páli. Stoupáme po rozkvetlých pastvinách k hoře Ušba, jejíž 4 700 metrů vysoká pyramida je často nazývána „kavkazským Matterhornem“. Po nepokojích v devadesátých letech bylo ve Svanetii mezi lidmi značné množství zbraní. Partyzánské ozbrojené bandy i donedávna praktikovanou krevní mstu se podařilo bývalému gruzínskému prezidentu Michailu Saakašvilimu ze Svanetie vymýt. V horách mezi kavkazskými ledovci a idyllickými vesničkami je opět bezpečno. Došlo zde i k „vý-

razné“ modernizaci, která měla Svanetii více otevřít turistům. Jediná přístupová cesta do hor po nové silnici z města Zugdidi, ležícího u hranic s problematickou Abcházií, již netrvá osm hodin, ale jen tři. Moderní náměstí hlavního centra Svanetie – třítisícového městečka Mestia – připomíná uhlazená městečka, která známe z Alp. V okolí města vyrostly i nové lyžařské sjezdovky.

Stačí ale odbočit z hlavního údolí řeky Inguri, které je páteří celé Svanetie, a v jakémkoliv bočním údolí se žije jako za starých časů. Na kamenité návsi se nás pod statným stromem ujímá vrásčitý děd Miša. Zve nás k jeho příbuzným domů. Okamžitě jsou na stole dvě sklenky s domácím jogurtem a talíř s chačapuri – pečenými plackami plněnými sýrem. Otec od rodiny se ve vojenských maskáčích chystá na pohraniční hlídku. Zatímco sedlá koně, jeho možná tříletý vnuk si pohrává s letitým kalašnikovem. „Můžete přespat u nás na dvorku,“ dodává před odjezdem. Je tam latrina, tekoucí voda i improvizovaná zásuvka s elektrinou, tedy vše, co momentálně potřebujeme.

S námahou se přehoupneme přes další horské sedlo a ve vedlejším údolí nás vítá pán ve středních letech – Geerliani Vagneri. Na verandě jeho dvoupatrového domu se schází snad deset členů rodiny. „Rodina je pro nás velmi důležitá, je to otázka cti,“ praví a po schodech z patra přikulháva stařenka o holí, jeho matka. Připravují nám pohoštění. Hrnc vařených fazolí, zeleninový salát, chačapuri, chléb i víno. Gruzínci milují stolování. Dle tradic vždy při rodinné či přátelské sešlosti pronáší dlouhé přípitky nejváženější z mužů, tak-

[A] Skalní město Vardzia.

[B] Stalinův rodný domek v Gori.

zvaný tamada: „Na mír, protože bez míru by vás ani nás nebylo.“ „A na víru, protože ...“ a tak dále pokračují silně emočně nabitě proslovy. „Na ženy a na lásku ...“ připíjí se dalšími sklenicemi vína. Pro Gruzince platí, že host přichází od Boha.

[pod opevněnými věžemi]

Díky obranným kamenným věžím, které jsou pro zdejší horské vesnice typické, Svanové úspěšně vzdorovali častým loupeživým nájezdům. Přestože Gruzii historicky zužovala jedna krvavá válka za druhou, Svanetii se nepodařilo dobýt ani expanzivním Mongolům. Již několik hodin se kodrcáme po špatné horské cestě do pomyslného srdce regionu. Skupina nedobytných vesnic Ušguli tvoří opravdu zapadlou památku UNESCO. Jsme ve výšce 2 200 metrů nad mořem, pod bílým štítem nejvyšší hory Gruzie – pětitisícovou Šcharou, kde žije okolo 70 rodin. Během tuhých zim je oblast kvůli nadílám sněhu několik měsíců odříznutá od světa. Kamen-

né věže, které se hrdě tyčí vzhůru k nebi jako národ Svanů, dávají místu melancholický středověký charakter. Ty nejstarší pocházejí již z 10. až 12. století. Uvádá se, že ve Svanetii stojí 175 různě zachovalých věží.

Snad nejpůsobivější scenerie celého gruzínského Kavkazu. Shrbená babka dojí kravku u polorozpadlého domku. Staří Svanové v tradičních vlněných čepičkách opodál debatují. Mají vlastní jazyk, který nemá psanou formu. Národ Svanů čítá mezi 20 až 50 tisíci horalů. Přichází datum 28. července, kdy se na vrchu Kala koná nejvýznamnější pravoslavný svátek celé oblasti – Kvirikoba známý též jako Lagurka. Několikrát se rozeznívá zvon a začíná pravoslavná mše. Gruzie přijala křesťanství jako první země světa vůbec. Gruzínská církev se hlásí k ortodoxnímu pravoslaví. Obětuje se býk, koza i ovce. „Jezte, pijte, hodujte!“ Národ Svanů začíná zpívat. Víno i zlověstná pálenka čača teče proudem.

[na paměť diktátora]

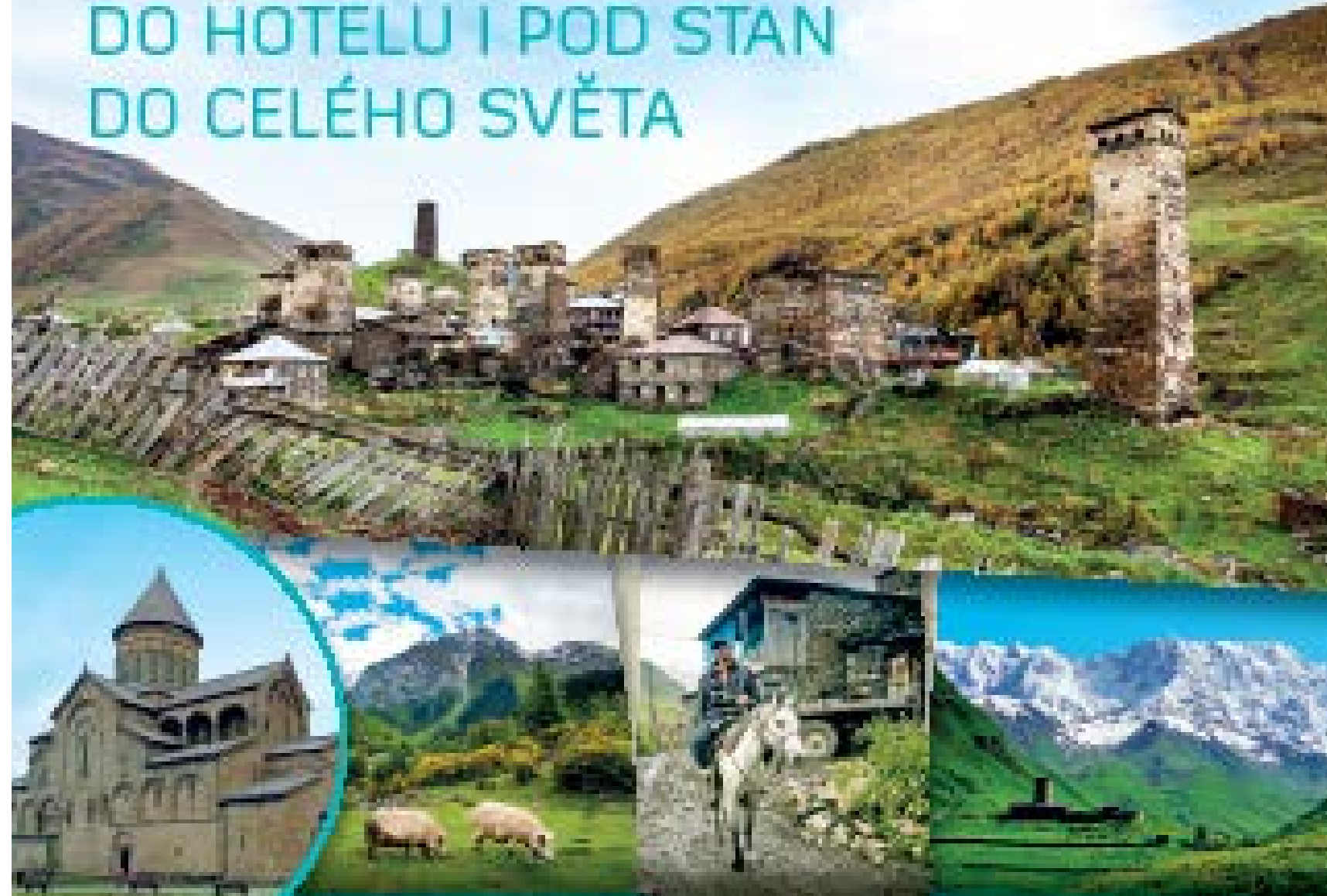
Nastává čas odpočinout si u Černého moře. Místo vyhlášeného letoviska Batumi přijíždíme do městečka Ureki. Zdejší pláže z černého písku mají magnetické účinky a nejen pro Gruzince má místo lázeňský charakter. V Ureki nasáváme autentickou postsovětskou atmosféru. Dobijíme energii po několika týdnech putování v horách. Zatímco na vyhlášeném gruzínském koňaku (vyrabí se dvojitou destilací prokvašeného hroznového moštu) si lze stále pochutnat, po slavném gruzínském čaji se již slehla zem.

Přijíždíme do Gori. Starší z nás jistě vědí, čím je toto místo významné. Narodil se zde jeden z nejkrutějších diktátorů lidských dějin Josif Vissarionovič Džugašvili neboli Stalin. Jeho rodný domek se dnes místo v chudé čtvrti nachází uprostřed mramorového náměstí, opodál stojí velká atrakce, kterou je muzeum Josifa Stalina. V honosné budově najdeme celou řadu artefaktů z diktátorova života, včetně absurdních darů typu stolní lampy se zlatým tankem. Přestože rodnou Gruzii tento krutovládece nikterak nešetřil a nechal zbořit několik stovek kostelů, stále jich v zemi pod Kavkazem najdeme nekončící řádku.

Na jihu země pak navštívíme jeskynní chrám Vardzia. Do útesu z měkkých sopečných hornin je vytesáno celé skalní město, včetně prostorného kostelíka. Vše pochází z 12. století. Scházíme k řece Kury a jsme opět zváni ke stolu. Grilované maso, vodka, přípitky a také tip na nedaleké horké prameny. Nakládám se do vroucí vody. Balzám na cestami unavené tělo. Luxusní tečka za putováním po této krásné zemi.

AKTIVNÍ DOVOLENÁ DO HOTELU I POD STAN DO CELÉHO SVĚTA

GRUZIE | POHODOVÝ TÝDEN, TURISTIKA A POZNÁVÁNÍ

On-line prodej 24 hodin, 7 dní v týdnu • Last minute
On-line sleva 2% právě teď! • Letenky do celého světa

Directshow a přednášky / kavárna Evropa Pardubice • www.facebook.com/poznani.cz

www.poznani.cz • www.ucastnici.cz

CENTRÁLA
CEK POZNÁNÍ • Palackého třída 3744 • 530 03 Pardubice
poznani.poznani.cz • www.poznani.cz
Tel: 466 626 407 • tel./fax: 466 626 777

PODOBŮ
PLAHAŮ • Bořetovská 23 • tel.: 333 311 766
DÍHO • nám. Svobody 18 (někdy též postřeh Alfa)
tel.: 643 313 676